

Nepodpisani se dopišu se špekula. Priposlana se pisma štataju po 5 av. svaki redak. Oglašci od 8 redakah stoje 60 nč., za svaki redak više 5 nč.; ili u slučaju opetavanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarskom naplatom (u sigurno postalo) na administraciju „Naša Slova“. Ime, prezime i naj-biljn pošta valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravniku u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se istava napiše: „Reklamacija“.

Izaci svakog četvrtka na čitav ark.

Dopisi se ne vraćaju ako se neštakaju.

Neobilježovani listovi se neprimaju. Predplata s poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol godinu. Izvan carine više postarina.

Na malo jedan broj 6 novč.

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Farneto br. 14.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Nar. posl.

Govor

dra. M. Laginja zastupnika naroda, izrečen u zastupničkoj kući carevinakoga vieća u Beču 8. marča, prigodom glavne razprave o reformi porea.

(Po stenografskom izvješću.)

(Dalje.)

Tako će, bojim se, nastati borba svih proti svima, pak ako u ostalom prođu osvještavanje, da se občinam ono pravo na namete ne može oduzeti, te ako onda svaka občina i svako okružje, makar i najmanji postotak nameta udari na novu dohodarinu, onda je dohodarinski porez izgubio posve svoj državno-gospodarstveni zadatak, jer, kako znamo morala bi namisljena dohodarina po svojoj naravi i po svojoj svrhi, da se naime uzimoga prema potrebi povisiti, biti prosta od svakoga nameta.

Velesjenjena gospoda zastupnici, koji su pred menom govorili i koje sam po mogućnosti pažljivo slijedio, navlastito prva dvojica, trudili su se kao strukovnjaci, upozoriti nas mnogostrano na dobre i na zle strane naše reforme. Samo se pri tom jednoj stvari čudim, koju treba da spomenem.

Od prve dvojice govornika, koji su svoje teze branili tako liepo, moglo se je opuziti, da nalaze iste razloge proti reformi, koje i za nju. Barem se je vrlo poštovani zastupnik dr. Fux prema svojem predgovorniku dru. Kazilu pr puta izrazio, da njega baš isti razlog dovodi da prihvati reformu, s kojeg razloga je dr. Kazil proti njoj.

Ako je tomu tako, onda se neima uzeti za zlo, reče li još koji kasniji govornik: Baš one razloge, koje gospoda navadjaju za preinaku, ja usvajam za razloge proti njoj.

Držim, da obzirom na ono, što su razni govornici već naveli, nije potrebno razpravljati posebno vladinu osnovu, ni pojedine točke, koje su proti njoj. Mislim da je dosta samo napomenuti pojedine zle strane, radi kojih nemožemo za nju glasovati. Naglašeno je jur i dovoljno razbistreno, kako su u cijeloj reformi, obzirom na odpušta zemljarskog porea, prikazuje neka namjera pogodovanja imućnijih poreznika prema manje imućnim. To je žalibože istina.

Nije bilo pravo uzeti jednako mjerilo od-pusta za posjednika zemljišta, koj plaća nekoliko hiljada zemljarine, kao i za onoga, koj plaća samo nekoliko forinta, ali težih za njega. Tu bi se bilo moralo uzeti također neki obratni razmjern, tako da se posjednikom zemljišta, plaćajućim preko nekog iznosa, ne-poptusi u obće ništa, a onda nekim sredajim izpod toga, manje postotaka, napokon tekur od nekog iznosa niže, da se popusti svih predviđenih 10, dočičano 16 postotaka.

Osobito je dr. Kazil razložio, kakov je popustak propisan za izbore onog nekog autonomističkog elementa u porezna povjerenstva, da će se naime u nekih slučajevih izabirati izravno, u drugih neizravno, da će u nekih slučajevih biti dozvoljeno glasovanje pismeno, u drugih ne, itd.

Tako ne trebam nego napomenuti, jer je vrlo važno, što je g. zastupnik dr. Fux, koj je ipak za reformu, govorio o porezovanju onih malih vjerskih i drugih, koje obstoje poglavito u korist najmanjih seljaka i obrtnika, koje dapače i o porezovanju onih za-druga, što su poznate pod imenom Raiffeisen-ovih blagajna, koje po svom postanku i po svojim ustanovah niti ne dopuštaju svojim članovom čistog dobika, nego se to kao kakva zaklada određuju za občinu ili za novu sličnu zadrugu. Oporezovanje takovih poduzeća jest posve neosnovano.

I tako ima čitli niz zla, koje će nastati, ako bude primljena ova porezna preinaka, čitli niz šteta, koje će nastati upravo onim, za koje se kaže, da se porezna reforma uvadja baš u njihovu korist.

Nekid u tom pogledu dalje, nego hoću da se u malo riječi osvrnem na drugo pitanje, koje se je po mom mišljenju posvo s vida pustilo.

Nu, gospodo, nešto treba da predmetnem. Mora se ipak priznati, neka i jesu porezi u Austriji neugodni i težki, ipak još neznamo, da bi tko pod njihovim teretom umro. Istina je, da se mora nositi u državne blagajne mnogi novčići, koji bi se inače i mogao i morao znamenito bolje upotrebiti.

Drugo pitanje obstoji, koje bismo bili morali riječiti i od kojega bismo bili uvjedieli, da porezna reforma nije bila baš tako silna i da jednomjerno razporezanje nije baš tako glavna stvar; a to drugo pitanje jest: da li porez u nas u cijeloj državi ili bar u pojedinih pokrajinah vrši svoj državno- i narodno-gospodarstveni zadatak, drugimi riječmi, da li se korisnosno opet ulaze porez u pokrajine, u kojoj se pobira, da li se narodu razumini granami javne uprave u intelektualnom i stvarnom pogledu baš onoliko povraća, koliko narod državnomu eraru daje. Ako porez, bolje reknut, državna uprava izvrši onaj zadatak, onda se neimam bojati porea. Ja bili dođušio volio da razporezanje bude jednomjerno, da i štogod više bude unišlo, ali je po mom sudu glavno pitanje uvijek ono, da li porez, barem u pojedinih pokrajinah, vrši svrhu, za koju je.

A toga nije obzirom na zemlju, koju mi je čast zastupati, ili barem obzirom na pre-težnu većinu stanovništva one zemlje.

Država, kojoj se plaćaju porezi, morala bi bez dvojbe narodu za to dati prilike, da bude imao naukovnih zavoda u svojem jeziku, da se uzimoga današnje razvijati.

U tom jednom pogledu spomenuti ću Vam samo letimice, da u Istri sa 200.000 stanovnika slavenskoga jezika neima jedne slavenske srednje škole, bilo gimnazije, bilo relikte, bilo podpunog učiteljišta (Čujte! Čujte!); naprotiv tomu bila je pred malo godina ustanovljena u Poli e. k. gimnazija sa naukovnim jezikom njemačkim.

Za poreze, koje plaćamo, nije se htjelo ni toliko učiniti, da se uvede hrvatski jezik pokrajine kao obvezatni predmet barem za učenicke slavenske narodnosti.

Pače još više: na državnoj gimnaziji u Poli, gdje se imaju pripravljati za svoju daljnju naobrazbu budući činovnici, učitelji, svećenici itd., neima prilike, da se hrvatski jezik može naučiti barem kao slobodan predmet. Onda će naravski kasnije tko god pitati, a kakove da postavimo u Istri činovnike, kad jih neimamo, koji bi razumjeli jezik pokrajine?

Država nam je nametnula, kako je poznato, dužnost obćenite pučke obuke, i državni zakoni propisuju, da ako n. pr. u okružju tolikom i tolikom ima 40 djece, dvanest polaziški školu, to se ima ondje ustanoviti škola, ali nitko se ne brine, da li občina, koja ima graditi škole, ima i novaca za nje. Ni zato se nepobirno, da občina ili kotar za takove gradnje dobije cienoga novca na duže vremena. (Konac slijedi.)

Izborni sastanak.

U Hrušićet dne 31. marča t. g.

Pravodobno oglašeni sastanak birača obdržavao se u nedjelju poslije podne u selu Hrušiću u mjestnoj obćini i istoimenom sudbenom kotaru Podgrad.

Sastanak su sazvali bivši zemaljski zastupnici g. Slavoj Jenko i Matko Mandić kojim je obećao drug i zastupnik g. prof. Vjekoslav Spinčić doći i izvestiti birače na sastanku.

Zastupnik Spinčić i naš urednik nadđuše se već u subota poslije podne u Podgrad, gdje i prenočiše.

U nedjelju u jutro oko 9 sati dovožeše se sva trojica iz Podgrada do pod samu Hrušiću, gdje ih sakupljeni pod zastavom naroda, na glavnoj cesti, burnim klicanjem veselo pozdravio. Porukovan se s mjestinai prvaci upito se zastupnici usried dugacke povrčke put Hrušića. Na čelu povorke stupao je kane mladić 83. godišnji zastavonoša ili

barjaktar Stjepan Dođić Juretov. Zastupnike pozdravljao je narod uz put što nauke i po-čitanjem, a što gromkim živičkici. Povorka je: sve to više rastla, a kad stigne pred stan mjestovog župnika-dekana, našeg prvaka i kre-irane rodoljuba, u onih strana obćenito cijenjena i ljubljena, veleč. g. Antuna Rogaća, bijaše jurva brojno potrostručena. Zastupnici zasjedoh kod g. župnika burno pozdravljeni od velike množine naroda.

U 10 sati čitao je zastupnik Spinčić sv. misla, kojoj je prisustvovalo neobično velik broj vjernika.

Poslije objeda točno u 2 1/2 sata sakupili se na odrednjeno za sastanak mjestu gg. zastupnici i silno množivo puka. Zastupnici proturaše se jedva kroz natlačene redove naroda do svojih mjesta. Prostrano dvorišće bijaše zastavami, a suša zastavami i zelenilom urešena.

Sastanak otvori g. Slavoj Jenko pozdrav prisutno, izraziv veselje, što se je neočekivano mnogo naroda sakupilo predložiti za predsjednika sastanka veleč. g. A. Rogaća, što bijaše burnim odobravanjem prihvaćeno.

Predsjednik zauzev svoj mjesto reče, da se rado pokorava obćoj želji sakupljenog puka premda bi radije ostao među narodom, među slušateljli. Ali kad ga je već zapala ta čast, on se nada od ekupšćinara, da će mu biti poslušni i pokorni sva dok bude trajao složbeni dio. On želi više, nego itko drugi, da se današnji rad započne i svrši mirno, trizno i u najliepšem redu.

Današnji naš pogovor imati će veliku važnost, na on očekuje od svih prisutnih, da će se o svih predmetih, koji dođu na dnevni red govoriti ili razpravljati muževo i ozbiljno. Gg. zastupnici ili izviestitelje na današnjem sastanku valja mirno i pažljivo saslušati, a na koncu imati će svatko pravo, da izreče svoj sud o tom izvješću.

Njegova vlada ili gospodarstvo biti će kratko pak zato uprav traži od svih prisutnih, da mu budu poslušni, a tko bude želio govoriti poslije gg. izviestitelja, neka se prijavi i dobiti će rieč.

Izviestili će u prvom redu naši bivši zemaljski zastupnici gg. Mandić i Jenko (Burno klicanje živili) o djelovanju u pokrajinskom saboru pak će se izpuniti davana želja našega puka i svijua Vas, da čujete izvješće našega državnoga zastupnika g. Vj. Spinčića (Gromovito klicanje: živio!) Slušajte svu trojicu mirno i pažljivo.

Zatim predstavi zastupnika cesarske vlade na današnjem sastanku, c. kr. kot. poglavara iz Voloskog, g. Fabiani-a, koga sakupljeni pozdrava sa živičkici.

Napokon pozove predsjednik g. Staroja Jenko, da izvesti birače o svojem djelovanju.

Gospodin Jenko reče:

Poštovani moji birači!

Sazvali smo Vas sa drugim g. Mandićem i državnim zastupnikom g. Spinčićem, da Vam položimo račun o našem djelovanju. Odnosaji u Istri su Vam većinom poznati, a ti su nezdravi, težki. U tih odnošajih stupili smo u sabor u Poreču. Bilo je vrijeme kad su Talijani mislili, da smo mi sloge, a oni naši gospodari

Poznato je obćenito, što se je dogodilo u Poreču kad bijaše s naše strane progovorena prva rieč hrvatska u sbornici. Protivnici naši dizali su proti nam nebo i pakao. Nu oni su posli i dalje. Zabacili su izbor bivšeg zastupnika presvj. g. Andrije Sterka, sadašnjeg biskupa u Krku. Tada se je imalo opt birati na njegovo mjesto, jer se on na kandidaturi zahvalio. Na njegovo mjesto stupio je govornik. Odnosaji bijahu napeti. Ogromna većina stanovnika Istre, mi Hrvati i Slovenci imali smo tada 8, a protivnici 26 zastupnika. To bijaše loš razmjern. K tomu su Talijani razmađeni po sebi, i zauzaj, da mogu računati na podporu vlade, pričeli nas u svakom našem koraku. Naš rad bijaše skroman; mogli smo jedva stavljati interpelacije i predloge. Jedan bivši naš drug izdao nas te nemogismo više ni interpelirati ni predloge stavljati. Na

saborskoj galeriji sastajao se sviet poročkih nemirnjaka, koji su svaki naš rad pričeli.

Pomogli smo si tim pitajmo od zemaljskoga odbora račun o njegovom djelovanju. Talijani su dobro znali, da smo mi slabi i u ogromnoj manjini, pak su nas svuda potšakivali, a među ostalim dovikno nam dr. Amoroso u nekom pitanju, da zašto nastavimo interpelaciju na cesarsku vladu — jer je znao, da neimamo za interpelaciju dostatno podpisa. Takovi bijahu odnosaji tada u Poreču.

Nu mi se nismo toga stanja prestrašili, to smo svuda izčitali, da mi hoćemo ista prava, koja uživaju i Talijani. Nas je većina u Istri, te imamo pravo tražiti ravnopravnost.

Zaprieka proti nam bijaše i u tom, da c. kr. vlade zastupnik na saboru nije razumio našega jezika, to nije znao, što smo mu govorili.

God. 1889. pojedili su naši zemljaci u dvih kotarih, te nas je došlo u sretnu 9 u sabor. Tada je u pravo počelo s naše strane prvo djelovanje. Mi smo još uvijek bili u velikoj manjini i radi toga nebijaše željenog uspjeha.

Kad smo mi već u tolikom broju došli u sabor, prestrašili su se silno zastupnici Talijani, kojim bijaše vrlo neugodno što je s nama došao i naš drug g. Mandić, te su počeli odmah snovati, kako bi ga iz sabora izključili.

Tada su ureli praksu, da se glasuje posebice za odobrenje pojedinih zastupnika. Izbor njegov odobrih je saborska većina, dočim je zabacila izbor drugu Mandića, premda bijasmo obojica zajedno jednoglasno i bez ikakva utoka proti izboru izabrani. Njemu nije tada preostalo drugo nego položiti mandat. Tada su počeli Talijani rovariti u našem kotaru, gdje su bili jedva rogove pokazali. Vi ste njim se protstavili i opet nas obojica jednoglasno izabrali. Kad je došlo odobrenje toga izbora na dnevni red, talijanska većina pohjela je iz sabora, nu mi dva smo ostali u saboru čitih pet godina, premda nebijaše naš izbor odobren. Mi smo ostali u saboru izjaviv, da ćemo odstupiti samo usljed sile ili na želju naših birača.

Talijanska saborska većina postupala je proti nam vazda neprijateljski, ali mi smo ostali ipak nepomični ustrajav do konca na naših mjestih. Kod takvih odnošaja nije bilo moguće Bog zna što izposlovati.

Kako je sabor započeo svoj rad godine 1889, tako ga je svršio godine 1895.

Napali su protivnici ne samo na nas nego i na zastupnika c. kr. vlade u saboru te gu je radi toga Njeg. Veličanstvo razpustilo.

On će u kratko izvestiti o svojem djelovanju, napose koliko se to tiče svoga sudbenoga kotara.

Radi našega jezika kod zem. sabora i odbora bijaše žestoka borba između nas i saborske većine. Zemaljski odbor i sve podneske u našem jeziku zabacivao ali napokon je popustio u toliko, da je primao naše podneske, nu na nje je odgovarano samo talijanski.

Iz svoga djelovanja spominje interpelaciju na c. kr. vladu radi izbora u trgovačku-obrtnu komoru u Rovinju, jer se je sav izborni operat izveo jedino u talijanskom jeziku. Nadalje je interpelirao je sa drugovi vladu radi imena pošta i brojeva, koja su skoro izključivo kod nas talijanska. Interpelirao je i radi držovitog postupanja jedne talijanske občine na Goricku; interpelirao je c. kr. vladu radi dopisivanja njezinih uredu u njemačkom jeziku sa našimi obćinami, družici i pojedinci; interpelirali smo također radi jezikovnog pitanja u saboru.

Tooliko imadem spomenuti obzirom na zaštitu i obranu našega jezika.

O školstvu navudjam Vam samo u kratko, da smo učinili i u tom pitanju što se je učinilo dalo. Poznavajuć naše žalostno stanje obzirom na školstvo pitali smo i predlagali, da se to stanje poboljša. Niši susjedni Talijani stavljaju nam i kod dušavnog napredka svakojeke zapreke. Nedaju nam škola, kojih imada oni i previše. Oni su u tom pogledu sići, a mi gladni. Oni bi htjeli, da se obzirom na školske troškove podičimo pošto su ustrojili svojih škola koliko su htjeli. U zapadnoj Istri

stojimo glede školstva vrlo slabo. Tamo se netoši za naše škole ni prihod od bratovština, koji su toj svrhi namijenjeni, već se sve upotrebljuje za talijanske škole.

U predzadnjem saborskom zasjedanju zaključila je talijanska većina da se imadu uvesti plaćanje pristojbe ili takse, i to za svako dijete koje polazi školu 6 kruna; da se dakle plaća namet i kaznu za školsku djecu. To bi bilo odviše teško za naše siromašno pučanstvo.

On se je protivio u saboru, da se novac od školskih kazna ili globa šalje u Poreč, nu većina je uvijek zabacila naše predloge u tom pogledu. Da se je taj novac od globa upotrebilo na korist dotičnih naših škola, bilo bi po naše školstvo bolje i uspješnije.

Osim toga priče Talijani svuda otvorenje nekih naših škola. Spominje samo nekoje domaće škole, kao onu u Šljivu, u Poljanah, u Opatiji i u Zametu. U Vodican n. pr. htjeli su naši narodni protivnici da se uvede u tamnašnju školu i talijanski jezik. (Smjeh i uzlice među obćinstvom). Oni su htjeli u Susujevici ustrojiti za tobožnje Rumunje rumunjsku školu, samo da nebude hrvatska, kako je puk želio i molio.

Spominje nadalje poljodjelsku školu u Poreču, gdje je sve talijanski pa radi toga nikakve odatle koristi za naš narod prema da se taj troši mnogo novca. Od velike važnosti za nas su naše šume. Vi niste mogli uživati Vaših šuma; kaznili Vas radi sjeka i odstidjivali. On je već god. 1885. u saboru predložio da se odšalje na lica nješta posebni komisiju, da stavi vladi shodne predloge obzirnom na želje i potrebe puka. God. 1887. izšla je takova komisija, koja je razvidila stanje šuma i naše odnose u tom pogledu. U saboru izjavio je dr. Anaroso, da bijahu većini ti odnošaji nepoznati.

Ušjele toga predložila je vlada zakonsku osnovu, da se uredi naše šumsko pitanje. Iz te osnovi osvjedočili smo se, da se želji; koristi puka njom pomoglo nebi. Osnova bijaše u saboru zabacena. Ali uzprkos tomu bijaše ta osnova kasnije, i to godine 1893. prihvaćena prema što se mi tomu živo protivili. Talijanska saborska većina spoznavajući se sa cesarskom vladom te osnovu u saboru prihvatila. Sve naše obćine molile su, da se nepodastre tu osnovu Njegovom Veličanstvu na odobrenje, ali sve bijaše badava i osnova postane zakonom.

Mi smo u Poreču svakom zgodom izicali neka se teško sakupljeni novac lakomano netoši. Pokrajina ima velikih potreba i troškova pak smo se protivili, da se troši na suviše stvari. Protivili smo se velikim troškomom radi izgonu; hili smo protivni dogradnji sabornice, povišenja plaće zemaljskih činovnika, a kazali smo odlučno svoju riječ i prigodom promerjeranja preko 80.000 for. po jednom zemaljskom činovniku.

Saborska većina htjela je i putem gospodarskih zadruga širiti svoje težnje i nazore. Oni su htjeli uništiti talijansko gospodarsko društvo u Rovinju, koje njim nebijaše povoljno.

Isto tako jesu proti našim gospodarskim zadrugam, koje liepo promiču gospodarske probitke.

Zemaljsko gospodarsko vijeće neće da priznade našem jeziku ono pravo, koje ga ide. Ono je vratilo podneske u hrvatskom jeziku sastavljene. Ono je u obće više za širenje talijanstra nego li za promicanje gospodarstva.

Što se tiče posebnih potreba ovoga sudbenoga kotara nastojao je, da se imenuje još jednoga kancelistu kod ovdšnjega suda, interpellirao je vladu radi zabrane prodaje octa ili kisa Munjem i Zejanem, kojim bijaše to pravo podijeljeno pod cesaricom Marijom Terezijom; interpellirao je radi loše poštanske zveze u ovih stranah, radi brzovjagrov ureda u Podgradu, radi pomaukanja zdrave pitave vode. Zauzeo se osobito radi gradnje željeznice: iz Herpelja na Jurdane, što bi bilo od velike koristi za sav sudbeni kotar Podgraški i za pobor dio Istre. Njegov predlog bijaše prihvaćen g. 1894., da se uvrsti u proračun 2090 for. za predrađanje u tu svrhu; nu od tada nije se žalibože ništa učinilo. Mnoge naše obćine tare domovinski zakon ili njegove posljedice. Naš puk podaje se u tudji svijet. Naši ubogi stanujuć izvan obćine, stoje nas velikih troškova. On je stavio u saboru predlog, da se taj zakon promjeni, da se tako sa obćinam skine silni teret.

On je zagovarao često gradnju novih cesta duna i u drugij strani Istre. Ovdje imademo slabe svrzo radi loših ili nikakvih cesta. Njegovim i drugova mu zagovorom odstranjene bijahu dvie velike stromine na domaćoj glavnoj cesti, jedna s ovu druga s onu stran Podgrada: Kadno je vladala i u ovih stranah bieda i nevojlja prije par godina radi slabe ljetine i kad je ostao narod bez hrane i sjemena, pozvao je cesarsku vladu u interpellaciji, da se stradajućemu narodu pomogne i tada se je bar toliko pomoglo narodu, du

ma se je pružilo nešto zasluzbe kod poravanja spomenutih stromina.

Da se nije i više toga postiglo, da nismo većina uspjeli molbami, predložiti interpellacijami, nije zaisto naša krivnja. Talijani i njihovi zastupnici u saboru bili su nam svuda i vazda protivni, a njih je na žalost i nesreću podpirala i ces. kr. vlada. Od nas svih je mnogo odvrsno, da se u buduće bar nešto promjeni, to stanje. (Živahno odobravanje i burno klicanje pozdravilo je govornika na koncu govora).

(Konac sledi).

Izborno kretanje.

Sastanak izbornikah. Zastupnik na carevinskom vijeću u Beču, veleuč. g. dr. M. Laginja, sazvao je sastanak svojih izbornika za nedjelju dne 7. aprila u 3 sata po podne u sate Brezovica na Oprtaljšćini. Sastanak će se obdržavati u kući Ivana Mikolić. Upozorujemo na taj sastanak naše rodoljube na Oprtaljšćini i u okolišu.

Izbor fiducijara u Buzetu. Kako doznajemo od tamo imao bi se obaviti izbor fiducijara za onu obćinu već 18. i 19. aprila, što nam se čini svakako prerano pak bi želili, da izvoli uzvratiti sl. ces. kr. kotarsko poglavstvo u Kopru svakako opravdanu pritižbu naših muževa iz Istre, koju donasamo na drugom mjestu i koja ide za tim, da se ne žuri odvise sa izborom fiducijara, kad je još toli daleko izbor zastupnika.

Onim od „Kulture“.

Napried, napried tako samo Treba, da vas upoznamo. Otrouice vi ste zmije Htjeli biste, da nas zmije Ni po krvi ni po mleku, Ni hrvatskom po vjeku! Časovi su gorki ovi, Ali mi smo sokolovi!

Znajte, jezik ovaj krasni Naš hrvatski miloglasni Nauriela nam majka mila Hrvatic, što je bila. Njuga pustit — toga nema, Nek se zator na vas spremna, Nek se pakó na nas baci Umriet ćemo — al junaci!

Naši predji, naši divi Svi sokoli bjelu sivi, A s prošlosti naša slava Cielu svemir obasjava Zar da mi se poborimo I pred Vama prestrašimo? Kukavice... napried samo, Treba da se upoznamo!

Vidjet ćete u nas ljudi I junackih krasnih grudi, Prvih diva, prvih lava Spremnih braniti svoja prava, Koje vodi svetost čina I blagoslov sa visina! Samo napried, tudji svati, Celajku vas Bog Hrcati!

R. Katalinić Jerzoo.

Franina i Jurina

Fr. Jel ča pogostil šjor Tomažo u nedelji našega Frka i neke gladna Semičane, Poljane i Humljane? Jur. Vero je jako malo, aš da mu je moralo meso dojt s Humščine, pak da mu ni došlo. Fr. A sada znau, kako je to. San čil ja, da se je va petak sledil na Humščini u „via san Klemente“ stari tovar, kega su privezali, da po noći od zeca broskve čuva. Fr. Jeli bio „cigan“ Pave puli Buretića na taboru?

Jur. Nisan ga videl, a ča biš mu bil. Fr. Imam jednu stari koblinu, pak bih mu ja bil ponudil za šraj sarenjačku.

Fr. Su li veći „šćavi“ oni, ki su bili na sastanku ili oni, ki su ostali od straha doma.

Jur. Ja mislim, da oni ki su ostali doma, zač ti su tudji sužnji, ki nisu gospodari sami od sebe, podložni su dugem, pa ne smogu poč na naročaj veselje, a oni, ki su bili na sastanku, oni su slobodni ljudi, gospodari, neodvisni od gospode.

Fr. Pravo imuš, ma tako ne sudí oni gospodiu (!) iz Boljuna. Jur. Ja, zač je i on „šćavo“ sužanj, rob.

Razgovor

Jadreta i Mata iduć k večernji u sv. Petar.

Jad: Hvaljen Isus, kume! Mata: Vazda budi Liepo vrienae hvala Bogu!

Jad: Je sinko. Dosta smo se odmorili, sada valja da se stavimo na noge, zač dela imamo pune ruke.

Mate: Pravo imate, dela je puno, a uprav u tom najvećem delu su nas našli obćinski i zemaljski izbori, pak se bojim, da će ki i dema ostat, zač će mu se grustit zgubit žurnad.

Jad: Kad si mi već spomeo naše obćinske i zemaljske izbora, rada bih ti reka par besid.

Mate: Poslušat ću drage volje, zač treba starje slušat i štorat, a tim više, ako su pošteni. Jako mi je ža kume i barba — kako Yam draze, za ova novotarje od naših susid.

Jad: Pusti, sinko, neka se slažu, oni tako i onako nete nič učinit. Govoria je i meni „Pončina, troj sused, da ti sadašnjí poglavari i zastupnici nisu za nič i da bi bolje, da se ih promjeni.

Mate: Dragi moji kume, takó ne, kako je i u našem seju ljudi, ki već gledaju za svoju čast, nego za dobro od komunna. Oni bi se pustili magari od Turka brat sano da mora doć a zastupstvo.

Jad: Ma da hi se s kim slagali! Uprav ta „Pončina mi je prekal, kako to oni misle. Po onim, ča mi je on reká, mislili sa balotat najprvo tega našega šjora, ki se hvati, da je prvi u komunnu.

Mate: Je pod svojim barotom! Jad: Valje za njim onega dole, tr me razumijet prez da spominjem brenta...

Mate: Mhm!

Jad: ... pak onega finega, ki misli „svojom glavom“ i ki bi da iz svojega žepa 400 for. samo da ovuda železnica ne paseva, zač da nam je to škodno za komunnu

Mate: Vidi se, da misli „svojom glavom“ i da mora bit iz neke fine „glavice“.

Jad: I još neke... da ti šd ne rečem.

Mate: Ala zlati moj barba, da bi me mirav uzelo ako ih nisu zbrali, kako alipa kokoš ono bolje zmje, koje drugim kokošam ostane!

Jad: Ha, ha, ha! ne čini me smijat, zač mi ni do smiha.

Mate: Na ponisilite si — mi da ćemo si onakovo poglavare zbirat, ki nikad sv. maši ne gredu; ki nikad predike ne čuju; ki znaju solit svaku besidu s onimi bogomzrkim kletvami; ki bi hteli s nami postupat kako sa živinom i sa robovi ili šćavi (tako nas užaju nazivat); ki su se hteli po sili zagujesti u zastupstvo, da izterjaju naš mi slovinski jezik iz obće ureda; ki su se Bog zna od kuda došli u naše kraje i ovde se obogatili s našom mukom...!

Jad: Ne jadi se, sinko. Od svega tega ne bude već nigdar nič. Ja bih ti mogá nekoga s pretom pokazat, ki je u sv. evangjelje ruku postavila i onde se zaklela, da će pošteno i pravduo delat, a kako je potle bilo, pitaj tvoga dida. Sada gre sve na bolje. Kmet je mora jedan put delat zemlju, plaćat šteuru i ezoner — a za drugo se ga ni pitalo ni potrebovalo.

Mate: Verujem, ma u sadanje vrijeme su i kmeti pogledali.

Jad: Su — ma nisu svi.

Mate: Ni kleucato još?

Jad: Ma ne fato...

Mate: Ben, još ću Yam to reć dokio smo sami. — Šte čuju ovo od onega dolinca?

Jad: Sam i drago mi je od mojeg kraja za 5 flor., da se je onako liepo ponosa.

Mate: Mi da ga oi vrag mrve šjor izi one večeri, kad je vidia kako je naš pošteni kmet čvrat i viran za našu narodnu — svetu stvar.

Jad: Tako i valja, sinko. Tu su se rodili naši otci, didi i pradidi, — tu smo se

i mi rodili: to je naša zemlja, a u našoj zemlji ćemo mi gospodariti — i nijedan drugi.

Mate: Govorite, porane, kako da bite s knjigo štia.

Jad: Neznaš ti sinko da su imali Istrani dosta srebra i zlata, dok im nisu krunjeli kucali na vrata, ali sada mora biti svemu zlu kraj i mi ćemo zapivati onu našu: Četiri vjeka — to je dosta, što bijasmo robovi! Hajd na noge, sad nas zovu i djeđova grobovi. Što je negda bilo naše, Opet mora biti naše! Biele vile ori glas: „Ustaj Istrane!“ I u borbu zove nas: „Napred Istrane!“ Ustaj, ustaj, ustaj Istrane! Napred, napred, napred Istrane!

Oba: Tako složno, kako smo si mi dva sada zapivali, neka se složo daj Bože i svi naši brati Istrijani, pak kako smo mi složno kod obćinskih izbora pokazali, da ćemo biti sami svoji gospodari, tako isto neka čine svi naši brati u Istri, sada za izbore u zemaljski sabor.

Različite vijesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Sakupljeno u veselom društvu od liepe kite čestitih Hrvata u Otočcu, slaveći imendan ovdšnjeg vriednog kapelnika g. Josipa Henneberga kroz ruke g. Spiridiona Kranjčevića 5 for. 50 nov. Zivili! — Gosp. Ivan Kanta, kapelan u Lanišću sabrau svotu od 8 for. u privatnom sastanku nekujih „Krušana“ dne 25. marca u gostionici Tometa Črnca u Račjavani na Krasu. — Gosp. F. B. učitelj u Pazinu šilje 3 krunne, i to 1 krunu za izgubljeni, a 2 za dobljeni okladu u korist dičus naše družbe. Zivili!

Saslušaj ili audienca kod Njeg. Veličanstva. Danas u četvrtak primilo je na suslušaj Njeg. Veličanstva cesar i kralj Fran Josip I. nekoje naše narodne zastupnike i predsjednike kotarskih gospodarskih zadruga. koji će mu izručiti spomenicu, u kojoj su ocrtani žalostni gospodarski odnošaji našega puka a Istri, te se moli za poboljšanje toga stanja. O tom saslušaju priobćujemo u brzojavu iz Beča.

Promaknutje na čast doktora prava. Vjelo čestiti naš mladi rodoljub g. A. Podreka odvojet kandidate kod g. dr. D. Trinajstića, odvjetnika u Pazinu, bijaše promaknut dne 31. marca na sveučilištu u Gracu na čast doktora prava. Čestitano iskreno mladomu doktoru i prijatelju!

Dvadesetpetogodišnjicu stroga djelovanja kod banke „Slavije“ slavio je dne 1. t. m. poznati slovenski rodoljub gradski i zemaljski zastupnik u Ljubljani gosp. Hribar. Prošle godine bijaše imenovan ravnateljem rečene banke sa sjelom u Ljubljani. Njegova je najveća zasluga za rečenu banku, što je proširio njezino djelovanje ne samo po Kranjskoj, Stajerskoj i Koruškoj već i po banovini i po svih naših južnih pokrajinah, koje pozna kao malo koji.

Neumornu radniku i odličnomu slovenskomu rodoljubu čestitamo i mi srdačno k dvadesetpetogodišnjici njegovog uztrajnog i plodonosnog djelovanja.

† Preč. g. Sichich. Pometnjom slagara izostala je iz zadnjeg broja vijest o smrti starca župnika-kanonika u Piranu preč. gosp. Sichich-a rodom iz obćine Voloske. Pokojnik bijaše vrlo tih, skromal i čestit svećenik stare škole, te premda je vrlo rado razgovarao hrvatski, kad bi mu se pružila prilika, ipak nije nikada uticao u narodnostu komešanje u Istri bilo za nas bilo proti nam.

Talijanski listovi Istre polivališe pokojnika, što nije pristajao uz Hrvate, premda bijaše rođen u Liburniji, nu mi znamo, da nije pokojnik odobravao ni bezdušnog ponabnja istarskih talijanaca napram Hrvatim i Slovenem Istri.

U ostalom što bi bio mogao učiniti proti Talijanom ili za nas svećenik velike starosti, živući među Talijani, kakvi su Piranci. Misle li istarsko-talijanski listovi, da se je raćilo pok. kanoniku Sichich-u bježati na krovove i kano i mladim kanonikom Pirancem. Vjeđni pokoj čestitom svećeniku!

Izbori obćinskog zastupstva u Tinjanju. U zadnjem broju javili smo, da će se 1. i 2. ovm. mj. obaviti izbori za obćinu Tinjan. Izbor se dovršio sa sjajnom hrvatskom pobjedom. Svjetla zora održala je sjajnu pobjedu nad mrakom, timi klicenimi riečmi javili nam prvi rodoljub završetak izborne borbe. Da će borba biti zestoka zaključivalo se po tom, što ona obćina odlučuje mnogo o uspjehu izbornih zemaljskih zastupnika u pazinskom kotaru, a i iz okolnosti što granici sa kotari proređuju i puljskim, kojih obćine su do sada jošte skoro izključivo u talijanskim rukul. Da će biti borba.

žestoka to su navješćivale i ovdješnje talijansko-židovske novine, koje su jošte u predvečerje izbora javljale, da ima talijanska stranka puno nade da će kod tih izbora pobijediti. Međutim su ih čelici Tinjanci, Svetopetarci i drugi poštenjaci eto podučili, da ono nije već davno i da neće više nikada biti talijanski pašaluk, što nam nedvojljivo pokazuje postignuti broj glasova. U pojedinih tielih bio je ovaj uspjeh: u III. tielu 183 naših 88 protivnih, u II. 78 naših 26 protivnih, u I. 44 naših 22 protivnih. Uza sav dakle izvanredno nervozni napor i poznati izborni manevar te pritisak na siromašnije seljake-izbore ostale je talijanska stranka u svih tri tielih u takovoj manjini, da će se u buduću jedva podufati prikazati k izborom občinskoga zastupstva u Tinjanu.

Tako su si dični naši izbornici i rji-bori prvaci-voditelji u obćini tinjanskoj pridržali upravljanje vlastitih interesah u svojih rukah i osvijetlali si čestit obraz pred cielokupnim pukom Istre i pred iz-predskim svijetom. Mi jim na tom uspjehu srdačno čestitamo i klicemo oduševljeni: Zivio! izbornikom i novoizabranim občinskim zastupnikom!

Sastanak birača u Hrušici. Protivni nam listovi izviešćuju jurve po svojoj o izbornom sastanku u Hrušici. Po jednih doživili su naši zastupnici podupni „fiasco“ u Hrušici, po drugih bijahu na sastanku skoro sami sazivači sastanka i šaćica njihovih pristaša dođoše nešto naroda, ali narodnih prvaka (čitaj Marotti i njegova družba) nebijahu ni blizu.

Mi se nećemo priprepati s timi židovsko-talijanskim lažopisni niti radi broja prisutnika-niti radi uspjeha. Nama je do-statno, da se je na sastanku sakupilo mnogo više birača, nego li su to očekivali tamošnji naši prvaci, da su ti birači bili svi jedne misli i istih težnja, da su oni svim govornikom oduševljeno klicali, da bijahu sve resolucije jednoglasno prihvaćene, da sloga, ljubav i jedinstva misli i rada nebijahu niti jednom riječi pomućeno, da su napokon sazivači sa-stanka postigli najveći uspjeh, što se ga je u obće moglo očekivati.

Oni, koji poznaju поблиže prostorije koji su se brinuli, da ustanove koliko moguće točno broj svih esutnika, uvj-eravaju nas, da bijahu na sastanku u Hrušici bar 1500 osoba, i to sve zriehli i ozbiljnih muževa.

Mi smo dakle posvema zadovoljni sa uspjehom na sastanku u Hrušici, a da bijahu mnogobrojno sakupljeni narod ve-seo, oduševljeni, zadovoljan potvrditi će nam svatko nepristran, a to bi morale posvjedočiti i sve tamo sabrane službene osobe. Sudjelovao je puk kod sastanka iz čitave obćine Podgradske t. j. iz 23 po-rezernih obćina, zatim mnogo njih iz susjednih obćina Materija i Jelšane.

Na sastanku bijahu svi svećenici obćine Podgradske i to veleč. g. Ante Rogać, župnik-dekan u Hrušici, veleč. g. Fran Rjšanav, župnik u Munah g. kapelani Stemberger Ante iz Podgrada, Požar A. iz Pregarja i Sifer iz Hrušice. Nadalje iz Materijske obćine: Juraj Dolžan, župnik iz Vodica, g. kapelani Anzelm Zajec iz Slivja, M. Markić iz Golca i Ignac Počivalnik iz Brezovice.

Vidili smo i rodoljuba iz buzaetske obćine, a medju njimi g. M. Sankovića iz Dana.

Priprave za izbore. Preporučili smo našim istomišljenikom u Istri opetovano, da posvete najveću brigu izbornim listinam, jer od njih ovisi većinom uspjeh ali neuspjeh jedne stranke. Radi toga sjećamo ih ovim opet, da pripaze na te listine, da ih sami prepisu ili prepisati dadu, i da na sve eventualne pogriješne občinsku oblast odmah upozore. Svi pogriješni nesuci u listine ili druga kakva pomanjtanja mora se popraviti pak, ako i ga nebi htjela učiniti občinska oblast, treba se pritužiti kotarskomu poglavarstvu, eventualno i dalje.

Neka nitko nećeka rok kad bi imale biti izložene te listine, već neka se potruži čim prije na obćinu i učini kako gore navedsmo. Ono što se može il mora učiniti danas, nesmije se odmašati na sutra.

Bliskupskak okružnica. Kako čitamo u ovdješnjem jednom ital. listu, razaslao je u pogledu predstojećih izborah presv. naš biskup okružnicu do svih njemu podvrženih svećenikah. Okružnica je sastavljena pod utis-ком крике i vike, koju dižu talijanske no-vine na nekoje svećenike. — Manevar talijans-ke stranke jo dakle donekle uspio, jer se u okružnici kaže, da se svećenici nesmjedu mješati u izboru i narodnostnu borbu, nego da mogu samo savjet dati, ako ih to za njega pita. Dakle moraju pastiri mirno gledati, gdje vući ove kolju. Tako nije naš Spasitelj učio!

Molbu za jezikovnu ravnopravnost od-poslali su obćinari Podgradski sa 100 potpisa. **Odrekać se odjetovalnja.** G. dr. Ivan *Massopust*, dugogodišnji odvjetnik u Pazinu, koji nije posljednjih godina već skoro ništa radio, dao se je brisati iz listine odvjetnika naše odvjetničke komore, odrekav se ujedno svih odvjetničkih posala.

Proglaš talijanske stranke. Radi pred-stojećih izbora izdalo je talijansko političko društvo za Istru proglaš na birače, u kojem nalazimo malo suhih fraza ali bez ikakva smjeka. Proglaš je izdan u Pazinu, a iz Kopra javljaju utorka, da bijaše tamo zapljenjen. Neznamo si toga protumačiti. U ostalom nisu marile oblasti zapljeniti ono „*Imunade*“, koja nemože nikomu koristiti ni škoditi.

Muzka podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Kastvu. Za Kumičićev gotov od 19. decembra 1894. sabralo se 1 for. 69 nvč. Višak za knjižicu na korist družbe darovao 9 nvč. Višak ratona u gostioni 5 nvč. Višak računa o proslavi izborne pobjede na Voloskom dne 7. marca t. g. u Kastvu gradu 60 nvč. Isti dan sabralo na predlog Mirka Jelušića u veselom društvu 4 for. 40 nvč. Na mjesto vienca na grob pok. Marije Jelušić dne 10. marca t. g. darovao: Prof. Vjek. Spinić narodni zastupnik 3 for. Bunc Ivan, Dukić Fran, Hrvat Josip, Jelušić Mirko, Marotti Josip i Mate, Stipković Rikard, Šepić Mate i Vrbac Ivan u isto imo ukupno 4 for. 80 nvč. Članarinu god. 1895. uplatiše; Hrvat Josip u Kastvu 1 for. Jurčić Franjo u Kastvu 1 for. Ukupno 16 for. 63 nvč.

Proti našim svećenikom. Istarski lito-ralni (?) listovi udariju najžešće na naše svećenstvo prigodom bilo kojih izbora. Pošto imademmo sada pred vratu zemaljske izbora laćaju se ti prijatelji našega svećenstva opet starog orudja.

Najprije naravliše na naše svećenstvo u obće, a sada uzimlju na nišan jednoga po jednoga.

Prvi njim je došno pod zamazane ruke voleč. g. Sime Frulić, župe-upravitelj u Keršanju. Taj čestiti mladi svećenik rodom iz pazinske obćine zauzimalje se svimi silami za duševno i tjelesno dobro svoga puka nastoje riješiti i činom podučiti svoje stado a svemu, što bi ga dovelo do materijalnog boljaka i do duševnog blaženstva. Ali naši narodni protivnici mrze i proganjaju svakoga, koji je pravi prijatelj puka, koji ga nastoje duševno i tjelesno pridignuti pak zato udri po njemu nepitajući jeli to pravo i Bogu drago. Srećom naše svećenstvo pozna vrlo dobro gudaš spletke i crne klevete protivnika vjere i naroda, pak ono hajje i nehajje na granatje talijanskih pisakara. Ono ide ravno svojim putem vršec savjestno i točno teške svećeničke dužnosti.

Za g. Frulićem došlo je na red veleč. g. J. Marok dob. pomoćnik u sv. Lovreću pazančičkom, proti kojemu ustaše složno spomenuti pisakari služeći se najpodlijom laži i potvorom.

Oslanjajuć se na dosadašnju uspjeh bez-dušne klevete i znajući, da je to jedino sredstvo, kojim se može upropastiti čestitog našeg svećenika, zahtjevaju od porečkog ordinarijata, da ga odmah makne iz sv. Lovreća, da se tomu zahtjevu čim prije i čim uslužnije za-dovolji, groze se, da će se uteći višoj oblasti nebudie li rećeni svećenik premještan. Ljubopitni smo doista hoće li ovaj put uspjehi gudaš laž i suradna kleveta protivnika sv. vjere i svećenstva.

Sarenjačke spletke proti izbornom sa-stanku u Hrušici. U porečkom listiću, u tom najnovijem glasilu gg. upravitelja obćine Podgrad čitamo, da je občinska uprava u Podgradu uložila prosvjed proti obr-čavajuju sastanka na c. k. kotarsko poglavarstvo u Voloskom i to tobož radi javnog mira i reda. Kotarsko poglavarstvo da se nije obazrielo na taj prosvjed te je dozvolilo obdržavanje sastanka, jer da inaju zastupnici pravo podati biračćem raču o djelovanju na saboru, kad im iz-teče mandat.

Mi smo dođušje znali iz najpoznat-nijeg izvora, da su nekoji smutljivci obćine Podgrad išli od kuće do kuće mol-eti občinare, da nesudjeluju kod sastanka, ali da će ti stvorovi ići tako daleko te uteći samoj političkoj oblasti, da zabrani sastanak, toga nebisimo bili mogli vjero-vati, da nije to priznalo samo glasilo istar-skih talijanasa.

U političkom kotaru Volosko imade još ljudi, koji misle, da občinski upravi-telji u Podgradu nestoje u nikakvom sa-vezu sa našimi najljučimi narodnim sav-jetnicim, sa istarskim talijanasi . . . te da je njima stalo jedino do dobre uprave u obćini Podgrad, ali ako te ljude nesvjedo-ćih o protivnom ovaj najnoviji korak rećenih upravitelja, tad možemo smjelo utvrditi, da su ti naši ljudi čoravi il slipeji uz otvorena i zdrave oči.

Talijanska uljudnost. Pred mjesec dana po prilici bijaše mladi rodoljub iz Kusčergo g. Aleksander Mogorović po svojem poslu u

Motovunu. Vraćajuć se kući sretno izvan grada nekog prijatelja, te ga pozdravi riećima: *Zivio Markal! hoćemo li zajedno doma?* Tuda je mimo prolazio slučajno dr. I. Corazza, posjednik i poznati naš narodni protivnik u Motovunu, te zađav onaj pozdrav, izderao se na Mogorovića, kojega nije nit poznavao, riećim: *Mascelovo, va a casa cigar vivo!* (Klatelo! nosi se doma vikati živio.)

Radi tih uvredljivih rieči tužio ga je Mogorović kod suda u Motovunu. Usljed raz-prava povedena proti Corazzi, na kojoj je za-stupao Mogorovića, koncipient odvjetnika g. Dra. Trinajzitić u Pazinu, g. Aste Podreka, bijaše odsuđen Corazza na globu od for. 15 ili na trodnevni zatvor i na platež postupnih troškova. Izlaktinji nam valja kano ilustraciju k istarskim odnošajem, da je morao g. Ante Podreka na razpravu u zapisnik ustanoviti za-lostku činjenicu, da neima na c. k. kot. sudu u Motovunu pisara sposobnog voditi hrvatski zapisnik, i to u kotaru sa ogromnom većinom puka našega jezika.

Priobćujuć gornju viest prepustamo našim čitateljem, da sami sude o uljudnosti i o to-božnjim* naobrazenosti istarske talijanske go-spoda.

Obustavljen zaključak od strane vlače. Lažliberalni zastupnici grada Trsta i njihovi lažikonservativni drugovi zaključili su bili u zadnjoj sjednici toga zastupstva, da se uzida mramorna ploča sa primjerenom napisom u vježi gradske palače na uspomenu glasovitog dana t. j. dne 2. novembra 1894. kadno bi-ahu talijanski občinski načelnici iz Istre u gradskoj palači svečano sakupljeni, da demon-striraju proti naredbi ces. kr. vlade o dvo-jezičnim tablah u Istri.

Taj zaključak obustavilo je ces. kr. na-mjestništvo, jer da je njim gradsko zastupstvo prekoratićlo svoj djelokrug i da se zaključak protiv postojećim zakonom.

Kod svega toga znao nam je jedino to-božnja konservativnu gg. zastupnika, koji su pekazali i ovaj put pravu boju.

Opravljan prigovor. Iz raznih strana Istre tuže nam se rodoljubi, da će biti — kako se govori — odmah poslije vazme-nih blugdana obavljene izbori fiducijara, ta da je to prerano, ako se uzme obzir, da će se obaviti izbori zastupnika tekar u drugoj polovici mjeseca maja. Izmedju jednoga i drugoga izbora proći će tako skoro mjesec dana, a tko pozna istarske odnošaje, morati će da priznade, kako je to odviše razdalek rok.

Na taj način pružilo bi se priliku tr-govcem sa glasovi i kojekakvim spletka-rom, da mute i zavadjaju izabrane jur fiducijare, od kojih bi mogao jedan ili drugi zapasti u nesreću.

Dreći pritužbu naših rodoljuba posve opravdanom, upozorujemo na istu sl. ko-tarska poglavarstva, koja bi morala u prvom redu bditi, da se u pokrajini ne-širi nemoral i da se izbori obave u redu, slobodno i bez ikakvog pritiska.

Njemačka škola u Opatiji. Talijanski listovi Istre iztihu osobitim zadovoljstvom, kako se je u Opatiji ustrojio posebni odbor odmah nakon poraza talijanskog u Voloskom, koji će ustanoviti u Opatiji po-drudnicu njemačke školske družbe *Schul-cerein* (jednak Legi) te da će se do malo početi graditi zgradu za njemačku školu u Opatiji. U toj školi da će se učiti i talijanski jezik.

Ovim činom htjeli su bez dvojbe vo-losko-opatjski šarenjaci još bolje učvrstiti slogu sa tudjinci; nu dvojimo, da je taj njihov izdajnički korak nimalo na korist umišljenog talijansta Istre.

U zemaljskom saboru viču radikalni zastupnici talijanski proti prodiranju njemačkog jezika u Istru, proti njemačkoj gimnaziji u Pali i proti njemačkomu je-ziku na pripravnici u Kopra, a njihovi sjeđbenici i učenicim, pomažu otvarati si-rom vrata tomu jeziku u hrvatsku Opa-tiju. Koji su izmedju njih iskreni?

Pjevačko društvo „Zrinjski“ na Rieci. Privremeni odbor za ustrojje pjevačkoga društva na Rieci razposlao je sljedeći po-čiv: U vrijeme ilirskoga pokreta, toga zlatnog doba našeg kulturnog prijeroda, da su zanos i svijest narodnja u onclikoj mjeri i snazi izbili na površinu, nema sumnje, da je pjesma bila, ona kremen-iskra što je rodila onim, narodjim plame-nom iskrena, požrtvovna patriotizma, da otople „smrzla uda“ roda hrvatskoga. Pa i danas, koga od nas ne oduševljuju pjesme, što su nikle za dobe naše kulturne re-nasance. I danas kad je hrvatski narod od-makao dobrano u kulturi, toj žili kucavici svakoga naroda, vidimo, da se ogleda dobar dio njezin u našoj hrvatskoj pjesmi. I njt razumije narod naš, on je ljubi i goji, ona mu je nadom — tješiteljicom u bolju budućnost. Ona odjekuje, kako nam pjeva pjesnik:

„Preko dola preko gora
Hrvatska nam pjesma leti
Sve do sinjeg tamo mora.“

Hrvatska su joj pjevačka društva kulturnim ognjstjem razsadnikom. Riječka je za to danas njesta u Hrvatskoj, a da nebi imalo pjevačkoga društva. To potaknu i nas, jer Riječka činjaše do sad iznimku, da se dadešno na ustrojje takvoga druž-tva, pa nas eva pred vas, bez okolisanja, bez konvencijonih fraza, da nas poduprete i moralno i materijalno — očešću ne sum-njamo, pa da naša želja postane činom.

Denuncijacija. U novije doba dogodjaju se na otoku Krku žalostni dogodjaji. Nećemo da se upustimo u pripoviedanje, jer jedan ciebi broj „Naše Sloge“ ne bi bio dosta, da se sve izpiše. Samo jedan čin moramo iz-kazati. Na Krku ima nekobko svecistišnih djaka, koji su radi slabih materijalnih prilika prisiljeni, da uče kod kveč, jer u pokrajinskom stipendiju ne smiju ni snivati. Takove mladiće, koji će danas sutra biti na čast Ir-vatskoj Istri, treba podupirati i materijalno i moralno. A što se zgadja? Tim mladićem baca se klipova pod noge. Juhaćke denun-cijante prešutići čemo za danas. Nedavno na-ime bio je jedan djak tužen dekanatu srećič-lišta, na komu je upisan, da se eviek nalazi kod kuće, te je taj djak zbog toga uz veliki trosak bio prisiljen, da pođe na opravdanje bojeći se, da ne izgubi semestar. Daklo smo već tako nisko pali, da radi razmrica med obitelji i radi glupe osvete kopano jamu ne-đužnim mladićem! Neka ovaj gospodin, koji je tužbu pisao ili diktrao, nastavi samo svoj zamat, mi mu pak šiljemo svoj prezir.

Sveučilišni djak.

Črtice iz Istre. Pod tim naslovom obje-lodanilo je prosvjetno društvo „Puka knjiga“ u Zadru više rodoljubnih, uspjehli i pečki na-pisanih črtica vriednog našeg književnika i suradnika, g. K. Katalinića Jerolora. Mnogo je od tih črtica bilo tiskano u našem listu, te odišu čistim hrvatskim rodoljubljim. Ove je črtice, stvar nerjetojta ali na žalost istina državno odvjetništvo u Zadru zaplenilo.

Hrvatske narodne djetinje igre. Od g. učitelja Ivana *Tomašića* primili smo slje-deću molbu-poziv.

Veleč. gg. sudrugovi i sudrugarice! Privedijujem za tisak knjigu: *Hrvatske narodne djetinje igre*. Do sada imam za istu pribranu već priliču količiku gradje (za tisak je privedjeno već do 500 igara) iz Hrvatske, Slavonije, Bosne i Herce-govine. Želio bih, da u tom vienca mi Istra ne zaostane za svojim posestrimama. Molim Vas s toga najljepše: budite toli dobrotviri, te mi izvolite po mogućnosti čim prije poslati opise djetinjih igara iz Vašega kraja. Pri opisu zadrite tamošnji narodni izgovor. Nerazumljivije izrazre promućajte pod znakom (*). Najpve pjesmicu uz igra po mogućnosti notama zabilježite. Teže shvatljive igre promućajte makar najjednostavnijom risarijom. Kod svake igre zabilježite; svoje ime i prezime (odnosno i pokrajnu); jer će to sve i u knjigi biti označeno.

Knjiga će ova biti krasno opremljena i mnogim liepiju slikama urešena. Uzdram se, da ćete rado ulodovoljiti ovoj zamolbi, te time i ovom zgodom, kō i uvijek do sada, posvjedočiti, koliko vam je na sruću čast i doborbit miloga nam roda i domovine.

Za trud i dobrotu Vašu usprijed vam se najtoplije zahvaljuje
u Zagrebu, 31. ožujka 1895.

s bratskim pozdravom Vaš sudrug
Ivan Tomašić, učitelj.

P. S. Gmoljavaju se i ostali rodolju-bivi prijatelji zlatne naše uzdanice — mla-deži — neka bi i oni uzastojali, da ova zamolba nadje odziva.

Brzoga „Naše Sloge“.

Beč, 4. aprila 1895. Njegovo Veličanstvo primilo je naročito oda-slanstvo Istre najljubeznivije. Iza krasnih rieći pozdravnog govora dra. Vi-tezića, Njeg. Veličanstvo je izjavilo, da mu je poznat težki položaj seoskoga stanovništva Istre, da će vladi nare-diti, da izpita točno sve gospodarstvene potrebe i želje, da se poboljša to stanje. Nešto da je već učinjeno pitanjem ezonera, gdje je vlada pripravila za-konski predlog za skoro posvemašnje uslišanje dotične želje. Nj. Veličanstvo je nagovorilo svakoga člana deputacije posebice najljubeznivijim načinom. — Utisak na sve neizrecivo ugodan.

Oglas,

kojim se prokazuje, da je obični mjesecni sjaj t. mj. u Sežani, koji bi se bio imao održavati dne 12. aprila, na veliki petak, **odročen na četvrtak** po vaznu t. j. na dan 18. aprila.

Glavarstvo občine
Sežana dne 1. aprila 1895.

Dobiva se najjeftinije kod pošte uz naknadu ako se naruči po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy,

Ljekarnik
pokraj vijećnice
u **Ljubljani**
preporuča
Marijadeljske kapljice
za **želudac**.

1 bočica 20 nč., 6 for.
130, 3 tuceta for. 4-80
Otvarajuće ili želudac čisteće kuglice.
Škatuljica 21 n., 1 omet sa 6 škatulja for. 1.00.

Za prsa: *Flanitski zelčan ili prvi sirup* za odrasle i djecu, raztvare sluz i olakšuje bolost osobito kod kašlja. 1 bočica 56 nč., 6 bočica for. 2.50.

Za trganje: *Čviet protiv trganju (Gicht-geist)* olakšuje i odstranjuje trganje u kralježnici, nogu i ruku. 1 bočica 50 nč., 6 bočica for. 2.50.

Svi ovdje navedeni i još drugi lijekovi dobivaju se u Ljekarni

Ubald pl. Trnkóczy
u Ljubljani pokraj vijećnice,
... se svaki dan po pošti razšilje.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskog zdravstvenog zakona od 18. marča 1874. stvara se ovim natječaj na mjesto občinskoga liječnika u Pazinu.

Za ovo liječničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od forinti 1200 iz občinske blagajne izplativa u mjesecnim predplaćnim obrocima.

Liječnik će biti dužan liečiti besplatno siromašne bolesnike i voditi občinsko zdravstveno uradovanje.

Za pohode bolesnih siromaha izvan Pazina, i za druga osobita občinska poslanstva, nadoknadivati će mu občina putne (vozne) troškova.

Nadalje će liječniku pripadati i zakonom ustanovljene pristojbe za izvršavanje radnjah koje mu bude državna ili zemaljska oblast porjavala n. pr. u slučaju pošasti, sudbenih povjerenstvih itd.

Službena pogodba biti će sklopljenja za tri godine, a zatim će biti valjana samo od godine do godine sve dotle, dok se jedna ili druga stranka neodreče tri mjeseca unapred.

Molbe obložene poveljom (diplomom) srebrenoga liječničva i svjedocima: dokazujućim poznavanju hrvatskoga ili pak slovenskoga te italijanskoga jezika, austrijsko državljanstvo i drugim možebitnim dokaznicami, imaju biti podnesene podpisano do dana 30. aprila 1895.

Občinsko glavarstvo
PAZIN, 28. marča 1895.

Obćinski načelnik:
Dr. Dinko Trinajstić.

Razpis natječaja.

Kod podpisanoga občinskoga glavarstva ima se popuniti:
Mjesto občinskoga kancelista sa plaćom godišnjih forinta 450 izplativih iz občinske blagajne u predplaćnim mjesecnim obrocima.

Imenovanje alidit će za sada privremeno, a za slučaj dokazane službene sposobnosti, potvrđiti će občinsko zastupstvo imenovanoga, definitivnim načinom sa pravom na virovini u smislu postojećega pravilnika za občinske činovnike mjestne občine Pazin.

Zabjava se podprano poznavanje jezika hrvatskoga kao uredoavnoga, talijanskoga, a po mogućnosti i njemačkoga, te posvemašnja sposobnost i okretnost u uredoavnoj manipulaciji.

Prednost dati će se onim, koji se izkažu, da su već na zadovoljstvo službovali kod koje občinske oblasti.

Odlikovana Ljekarna PRENDINI
Trst — Palazzo Modello, telefon 334 — Trst.

Gospoda liječnici sa savješću i pisanju ove pastilje kod lakhe lene otekline, promklosti i očaj glasu. Preporuča se ih osobito vaćem i govornikom.

33 godišće velikog uspjel
Glavno skladišće:
Ljekarna Prendi
I u svih prvih pokrjaljskih Ljekaraz
Veliki izbor Ljekarskih osobitostih i zdravstvenih kadla.

Redovito biljegovane molbe neka stave podpisano do 30. aprila 1895
Obćinsko glavarst
PAZIN, 28. marča 1895.

Obć. načelnik:
Dr. Dinko Trinajstić

Broj 234.

Razpis natječaj

na mjesto občinskoga tajnika u Dobri godišnjom plaćom od 400 for., koju s u posticipatnim mjesecnim obrocima. U jezik jest hrvatski, nu treba poznavati janski, morate valjano obrazloženo i šalju podpisano do konca mjeseca apri

Glavarstvo obćin
DOBRINJ, 29. marča 1895.
Glavar:
Barbališ, s

Izvatine e. kr. izklj. privilegovane
štrealjke proti mildevu (peronospori)
inžinira Živica

koje su obćenito u porabi radi njihovo jednostavnosti, trajnosti i lakhe uporabe za svaku vrst trta. Te štrealjke prodavaju se, premda su mnogo savršenije, po dosadašnjih nizkih cijenah.

Schivitz & Comp.
u Trstu.

Cienike razšiljaju na zahtjov franko.

Na sve e. k. poštanske uredo cestivstva razšilju komplektno štrealjke franko uz petzatoje za 10 for.

Izraduju takodjer strojeve za samporanje, ne prestano djelujuća tiskaonice itd.

„Kupuj kod kovaća, a ne pri kovaćetu“
veli stari pregovor.

To važi po svoj pravici za moj zavod, jer samo tako velika trgovina, kakova je moja, ima radi gotovoga plaćanja velike množine blaga i drugih prednosti, jeftine stroške, koji naposlje samomu kupovalcu u korist doći moraju.

Krasni uzorci zasebnim strankam gratis i franko.

Bogata zbirka uzorakah, kao dosada nikada, za krojaće nefrankovana.

Komadi za odjeće.

Perurien i doeking za vještastvo avćenstvo, predpisani komadi za uniformo e. kr. činovnikah, takodjer za veterane, vatrogasce, gombasce, livreje, sukno za bijelj i igraće stole, pokrivala za voz, loden. Veliki izbor švajcerskoga, korškoga, trolaskoga lodna za gospodu i gozpoje po izvornih oćinalih tovarne u tako velikom izboru kako takovih ne može imati niti dradesetera konkurencija. Najveći izbor samo finoga trajnoga sukna u najmodernijih bojah za gozpoje. Sukno, koje se daje prati, putni ogrtać od 4 do 14 for. itd., takodjer potrebe za krojaće (kao podstave za rukave, gumbi, igle, konac itd.).

Jeftino, primjerno, pošteno, trajno, čisto svueno sudeno blago i ne dobro kupovanje cunjah, koje imaju komac vrednost odškodnine za krojaće, priporuća

Iv. Stikarofsky,
Brno (austri. Maechester).

Najveći izbor sukna u vrednosti 1/2 milijuna for. — Pošlja se po poštarском pouzedeu.

Na oprez! Agenti i preprodavaoci nuduju blago pod nazamenjem „Stikarofskoga blago“. Da zabranim varanje p. n. oduzimać, nazvanjam, da takovim ljudem ne prodajem blago pod nikakvom pogodbom.

U LJEKARNI EDE TOMAJA
u Zagrebu, Ilica broj 12

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obće prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vredni lijekovi:

Mazilo proti kostobolji ili protinu, reumatizmu, kalamja i trganju u kostih. ukocenosti ili grčevom u žilnh, boli u kukovih i križicah, kostenom pogancu, probadanju, svakovrstnim nazonah. — Ciena 80 nč.

Sladka voda za kašalj ili breh i za prsa, kojim se lieči kašalj, prehlada ili katar u prsah, plućih, težko disanje, promklost u grlu, spijljivost. — Ciena 80 nč.

Pojaćeni željezoviti sirup djeluju proti slabosti, bljedoci, škrofuloznosti, pedbahlosti, djetinjoj krljavosti, ženskim bolestim, slabokrvnosti, nemoći. — Ciena flašici 1 for.

Pojaćene švedske kaplje ili švedska životna tinktura (Lebensessenz). Ovim se glasovitim sredstvom odišćuje krv i zlatenica, popravlja i okropiljuje želudac i ublažuje glavna bol, oblaćkava teginja ili mućnina, tjera napuhlost i vjetro, odćanja se bol u žillici, želudacne grčove, žutica, groznica ili zimnica, zavijanje ili griznja u trbuhu. Tko ovu tolli koristno djelujuću švedsku tinkturu redovito pije, saćuvat će si zdravlje, tjelenu snagu i zaprićiti razne bolesti. — Ciena flašici s usputkom 50 nč.

Prah za blago ili za marvu, koji svakom gospodaru preporućam za konjski keh i kašalj, za volove, krave i svinje, za lagano čišćenje, za objaćivanje želudca i probave, kada blago noćo rado žderati, pa se napuhuje. Krave davaju od njega više i boljega mleka, konji postaju ćiliji i jaći. — Ciena jednom omotu 45 nč.

Švajcerske pilulice, najsjegarnije sredstvo za ćišćenje i sćenje i sćenje ćeludca ili ćtomaka i ćciera, za otvaranje proti zapćiklinoi, navali krvi u glavu i prsa, tromeći ili ćožin. — Ciena ćkatuljici 70 nč.

Mazilo za blago osobito za konje i volove proti kostenoj boli, sćenju, nategnutim žilam, ukocenosti i oćeklini poslje težkoga napora, za objaćivanje i okropiljivanje žila i živaca. — Jedna flaša 80 nč.

Antisepticna voda za usta i zube saćuvaju se zubi od kvarenja, zaprićuju i ublažuju zubobolju, utvrdćuju meso oko zubi, razšiljavaju usta, uklanjaju negodan vonj. — 1 flaša 60 nč.

Fine parfume, mirisave vodice, razne pomade i boje za farbanje kose, da sieće kose pocrne, fine sapune, praške za gospodje, sredstva za poljepšavanje; praške za ćišćenje zubi, tiestine za zube, od kojih zubi pobieljuju.

Fina smrekova esencija (Fichtennadel Essenz) za ćišćenje i razkrućivanje zraka u sobah, za disanje i za plaćobolne. — Po 50 nč.

Tekućina proti izpadanju vlasi odvrdćuje i hrani korenje vlast, odstranjuje prhiti i pospješuje rast kose. — 1 flaša 50 n.

Mast proti lišaju, kraztam, perućin i ćisopotinam. — Jedan lonćić 50 nč.

Antisutin. Prah proti znojenju ili potu, proti zajedjini. — Škatulja 50 nč.

Tinktura za kurje oći izvratno sredstvo. — Ciena 50 nč.

Dra. Spitzera pomast za lice proti sućtanim pjegam, madećem, raznim pjegam ili ćekovom, odstranjuje prekomerno rumenilo lica i nosa, hravavost, ćisopotino na licu; proizradja gladkoć, njećnost; bjelocin i ćmoć obrazu i ruku. — Ciena veećem lonćicu 1 for. — K tomu spada još boraksov sapun po 40 nč.

Puder-Eglantine. Najbolje sredstvo za poljepšavanje i poniljavjanje lica te povre nećodljiv i ugodnog mirisa. Nagradjeno na parizkoj izlozi ćrastnomu ćdplomom. Dobiva se u bojah: bielej, rućicestoj i ćutkastoj. — Ciena ćuťji 1 for.

Mirisna žesta za sobe kaditi, nekoliko kapi preugodan miris. — Flašica 30 nč.

Otrov ili ćemer za sćienice ili ćimake — Flašica 50 nč.

Antifebrile od Rodinisa proti groznici ili zimnici. — Manja boćica 70 nč.

Polibromov sirup po dru. Nikoll Selaku lieć uspješno bolosti živaca, nepokoć, glavobolju, trzanje, historiju, zadubak, razne grčeve. — Ciena 1 for. 50 nč.

Ljekovito Pepsinovo vino proti ćeludacnomu kataru, lošoj probavi. — Ciena 1 forint.

Seker Ex trakt za bolest jetara i slezene. Ciena 1 for. 25 nč.

Spužve za umivanje, kećice za zube.

Razne sprave iz kaućuka, bandaaže, povoje za rane, pojase, kirurćke sprave.
Ruskoga ćaja, finog Jamaika-Ruma, Malaga-vina, franczckoga Cognaca.

Zaliha mineralnih voda.

Sve po novinah oglašene medicinske specialitete.
Tko narući za pet forinti vrednosti, plaćam sam poštarinu.